

נידר ונידב – מקבלין מידן; וכל שאינו לא נידר ולא נידב – אין מקבלין מידן,
וכן הוא מפורש על ידי עזרא: ^ו”לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו”.

ה,א

אור לישירים

מצוות שלא נצטוו עליהם בני נח, אלא מצוות שנצטוו עליהם בני נח (שבע מצוות בני נח) אין מביאים עליהם חטאת.

בתוספתא שקלים א,ז שנו: מקבלים מהם (מן הגויים) עולות ושלמים, עופות ומנחות, עצים ולבונה ומלח; דברי רבי יוסה הגלילי. - אמר לו רבי עקיבא: אפילו אתה יושב ודורש כל היום, אין מקבלים מהם אלא עולה ושלמים בלבד.

ובספרא 'אמור' פרשה ז נאמר: מה תלמוד לומר "איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל אשר יקריב קורבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם" (ויקרא כב,יח)? - להביא את הגויים שהם נודרים בנדרים ובנדבות כישאל. "אשר יקריבו לה' לעולה" - אין לי אלא עולה. מניין לרבות את השלמים? - תלמוד לומר: "נדריהם". מניין לרבות את התודה? - תלמוד לומר: "נדבותם". מניין לרבות את העופות והמנחות והיין והלבונה והעצים? - תלמוד לומר: "לכל נדריהם ולכל נדבותם"; דברי רבי עקיבא. - אמר לו רבי יוסי הגלילי: אפילו אתה מרבה כל היום, אין כאן אלא עולה בלבד.

בכתב יד אחד של התוספתא ובבבלי מנחות עגב הגרסה: "...דברי רבי יוסי הגלילי. אמר לו רבי עקיבא...". אבל בשני כתבי יד של התוספתא ובספרא הגרסה: "...דברי רבי עקיבא. אמר לו רבי יוסי הגלילי...".

בתוספתא הגרסה בדברי התנא השני: "אין מקבלים מהם אלא עולה ושלמים בלבד". אבל בספרא ובבבלי מנחות עגב הגרסה בדברי התנא השני: "אלא עולה בלבד".

לפי הגרסה בספרא, לרבי עקיבא הגוי רשאי להביא כל קורבן נדבה, ולרבי יוסי הגלילי רק קורבן נדבה שהוא קורבן עולה. שניהם מסכימים שאינם מביאים קורבנות חובה.

משנתנו מוכיחה, שגם כותי פעמים שקל שקלו לבית המקדש, הביא חטאת ואשם לירושלים, ומכל מקום לא יצא מכלל כותי, אף על פי שהודה בקדושת ירושלים, שהודאה בקדושת ירושלים בלי כפירה בהר גריזים עדיין אינה מוציאה את המודה מכלל כותי ("מחקרים בתורת ארץ ישראל", עמוד 394).

הפסוק המובא בסוף המשנה מדבר על כותים. הפסוק הובא כדי להבליט את הגישה העקרונית שרק יהודים הם שותפים מלאים בעבודת המקדש. אין פסוק מתאים על גויים, ולפיכך הובא הפסוק מעזרא ("משנת ארץ ישראל", מסכת שקלים, עמוד 84).

☆☆☆

- כך הוא סיכום הדברים: כל שהוא נידר ונידב – קורבן הבא משום נדר או נדבה, כגון הנודר ואומר: "הרי עלי עולה", או הנודב ואומר: "הרי זו עולה", - מקבלין מידן; וכל שאינו לא נידר ולא נידב – קורבן שאינו בא משום נדר או נדבה, - אין מקבלין מידן.
וכן הוא מפורש (נאמר בפירוש) על ידי עזרא – בספרו: "לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו" (עזרא ד,ג) – כשרצו הכותים צרי יהודה לקחת חלק בבניין המקדש שבנו העולים מבבל, סירבו ראשי העולים לשתף אותם, והשיבו להם שאין בניין בית ה' עניין משותף לכל היושבים בארץ אלא לעם ישראל. ומכאן שאין מקבלים מהגויים דבר שיש בו משום השתתפות עם הציבור בבניין המקדש.

הנוסח בכתב יד אחד של המשנה: "אין מקבלים מידם קיני זבים וקיני זבות וקיני יולדות. חטאות ואשמות אין מקבלים מידם".

והנוסח בכתב יד שני של המשנה: "ואין מקבלין מידם קיני זבין וקיני זבות וקיני יולדות. חטאות ואשמות מקבלין מידם".

והנוסח בכתב יד שלישי של המשנה: "קיני זבים, קיני זבות, קיני יולדות, חטאות ואשמות אין מקבלין מידם".

והנוסח בדפוסים של המשנה: "ואין מקבלין מידן קיני זבין וקיני זבות וקיני יולדות וחטאות ואשמות. אבל נדרים ונדבות מקבלין מידן" (בנוסחים המדויקים אין המילים האלו).

המשנה הראשונה לא שנתה כאן אלא: "הנכרי והכותי ששקלו אין מקבלין מידן. וכן הוא מפורש" וכו'. ואפשר אפילו שלא שנתה אלא: "הכותי ששקל אין מקבלין מידו. וכן הוא מפורש" וכו', כי הכתוב בעזרא אינו מדבר אלא בכותים. השאר הוא משנה אחרונה, שהוסיפה: "אין מקבלין" וכו' "זה הכלל" וכו'. ומשנה אחרונה זו עוסקת בין בכותים ובין בגויים, שמקבלים מהם דבר הנידר ונידב ("מבואות לספרות התנאים", עמוד 340).

בספרא 'אמור' פרשה ז נאמר: מניין שאין מקבלים שקלים מן הגוי? - תלמוד לומר: "ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלוהיכם מכל אלה" (ויקרא כב,כה). - אין לי אלא תמידים שהם קרויים "לחם", שנאמר: "את קורבני לחמי לאישי". שאר כל קורבנות הציבור מניין? - תלמוד לומר: "מכל אלה".

בספרא 'ויקרא' דיבורא דחובה פרשה א נאמר: בני ישראל מביאים חטאת, ואין הגויים מביאים חטאת; אין צורך לומר